

CGAP - ULUSLARARASI KAMU DENETÇİSİ SERTİFİKASI

Burak UYAN, CIA, CGAP
Hazine Kontrolörü
MFİB İç Denetçisi

CGAP Sertifika programı (Uluslararası Kamu Denetçisi – Certified Government Auditing Professional), IIA tarafından özellikle kamu kuruluşlarında denetim görevi yapan profesyoneller için geliştirilmiş bir programdır.

Bu program için verilen sınavlar, özellikle kamu kurumlarında denetim yapanlara özgü bilgi ve becerileri sınamaktadır: fon muhasebesi, kamu yararına yapılan transfer harcamaları, yasal gözetim gibi.

CGAP sertifikası;

- Yeteneğinizin ve profesyonelliğinizin göstergesidir.
- Diğerlerinden farkınızı ortaya koyar.
- Kişisel bir başarı tatmini sağlar.
- Kariyerinizde ilerleme için sağlam bir temel oluşturur ve bir araçtır.
- CIA sertifikasyonu sınavının 4. Bölümünden muaf olmanızı sağlar.

CGAP Sertifikası Koşulları

CGAP Sertifikasına sahip olmak için adayların belirli şartları taşıması gerekmektedir.

Eğitim: CGAP adayları akredite olmuş ve üniversite düzeyinde bir öğretim kurumundan alınmış bir lisans (dört yıllık) diplomasına veya onun eğitim düzeyi açısından muadiline sahip olmaları gerekir. Ön lisans (iki yıllık) üzeri üç yıllık genel iş deneyimi lisans düzeyi eğitimi yerine kabul edilebilir. Sunulan eğitim düzeyinin kabul edilebilir olup olmadığı konusunda nihai karar yetkisi Yönetim Kurulu'na (IIA Board of Regents) aittir.

Karakter Referansı: CGAP adayları, yüksek ahlak ve meslekî niteliklere sahip olmalı ve bir CGAP'dan, başka bir IIA sertifikasına sahip bir kişiden veya adayın âmirinden alınmış bir karakter referansı sunmalıdırlar. Çevresinde herhangi bir IIA sertifikasına sahip olmayan adaylar, karakter referanslarını bağlı oldukları üst yöneticiden almak zorundadırlar.

Mesleki Deneyim: CGAP adayları kamu denetimi alanında en az iki yıllık deneyime sahip olmalıdırlar. Adaylar bu

mesleki deneyim koşulunu yerine getirmeden önce de CGAP sınavına girebilirler, fakat programla ilgili bütün koşulları yerine getirene kadar sertifika alamazlar.

Etik Kuralları: CGAP adayları, IIA'nın belirlediği Etik Kurallarına uymayı kabul ve taahhüt etmelidirler.

CGAP Sertifikası Sınavı Kapsamı

CGAP sertifikası sınavı temel olarak aşağıdaki dört alanı kapsamaktadır.

- I. Standartlar, Yönetişim, Risk ve Kontrol çerçevesi (% 10-20)
- II. Kamu denetim uygulamaları (% 35-45)
- III. Kamu denetim becerileri ve teknikleri (%20-25)
- IV. Kamu denetim ortamı (çevresi) (% 20-25)

I. Standartlar, Yönetişim, Risk ve Kontrol Çerçeveleri

A. Standartlar

1. Kapsamlı denetim / değerlendirme standartlarının rolü (F)*
2. Bütün görevlerde uygun standartların uygulanması (Y)*
3. Diğer denetim standartlarının rolü ve etkisi (kamu muhasebe kuruluşlarının standartları, kalite güvence kuruluşları, vb.) ve bunların yukarıda belirtilen standartlarla ilişkileri (F)

B. Yönetişim

1. Kamu sektöründe yönetişim (örneğin, denetim komitesi, davranış kuralları, açık devlet, kamusal gözetim, tarafsızlık, sorumluluk)(Y)
2. Kamu yapısında denetimin rolü (Y)

C. Risk/Kontrol Çerçeveleri (örneğin, COSO, CoCo)

1. Çerçevelerin Rolü (F)
2. Bir Risk/Kontrol Çerçevesinin bileşenleri (Y)
3. Çerçevelerin Uygulanması (Y)

D. IIA'in Etik Kuralları (Y)

II. Kamu Denetim Uygulamaları

A. Denetim İşlevinin Yönetimi

1. Amaç, yetki ve sorumluluğu içeren resmi doküman ihtiyacı (Y)
2. Politika ve prosedürler (F)
3. Kalite Güvencesi (F)
4. Planlama (F)
5. Personel Alımı (F)

6. Denetim işlevinin pazarlanması (F)
7. Kamudaki denetim işlevinin misyonu/rolü/sonuçları (F)

B. Denetim Hizmeti Yöntemleri

1. Uygunluk/Uyum Denetimleri (F)
2. Performans/hesaplılık/faaliyet denetimleri (örneğin, ekonomiklik, verimlilik, etkinlik) (Y)
3. Finansal Tabloların Denetimi (F)
4. Finansal Sistemlerin Denetimi (Y)
5. Bilgi Teknolojileri ve ilgili diğer teknolojilerin denetimleri (Y)
6. Danışmanlık/destek hizmetleri (örneğin, denetim dışı danışmanlık hizmetleri)(F)
7. Dürüstlük(Integrity) hizmetleri (örneğin, Suistimal, israf, ve kötü muamele) (Y)

C. Denetim Hizmetlerini Sunum Süreçleri

1. Bireysel projelerin yönetimi (Y)
2. Planlama (Kanunların, düzenlemelerin, kuralların rolü planlama sürecinde dikkate alınmalıdır.) (Y)
3. Risk ve kontrol değerlendirme uygulamaları (Y)
4. Görevin Yürütülmesi (Y)
5. Sonuçların Bildirilmesi (Y)
6. Sonuçların Gözetimi (Takip) (Y)

III. Kamu Denetim Becerileri ve Teknikleri

- A. Yönetim Kavramları ve Teknikleri (F)
- B. Performans Ölçümü (Y)
- C. Program Değerlendirmesi (F)
- D. Sayısal (Kantitatif) Yöntemler (örneğin, istatistiksel yöntemler ve analitik inceleme) (Y)
- E. Niteliksel (Kalitatif) Yöntemler (örneğin, anketler, mülakatlar, ve iş akış şemaları) (Y)
- F. Dürüstlük ihlallerini belirleme yöntemleri ve soruşturulması(Y)
- G. Araştırma/Bilgi Toplama Teknikleri (Y)
- H. Analitik (Çözümsel) Beceriler (örneğin, önemli ile önemsiz bilgiyi birbirinden ayırma) (Y)

IV. Kamu Denetim Ortamı

A. Performans Yönetimi (Y)

B. Finansal Yönetim

1. Kamu finansal faaliyetlerinin raporlanmasına ve muhasebesine mahsus gereklilikler (Y)
2. Vergilendirme ilkeleri ve gelir yaratımı (Y)
3. Kamuda bütçelemeye mahsus yönler (e.g., taahhütler, tahsis etme)(Y)

4. Kamu Muhasebesi (örneğin, fon muhasebesi, kaynak muhasebesi)(Y)
5. Kaynaklar ve fonların kullanımına ilişkin yasal sınırlamalar (örneğin, onaylı fonlar(voted funds), şartlı tahsisler, gelirler) (F)
6. Kamu fonları için yatırım sınırlamaları (F)
7. Faaliyet bazlı maliyetlendirme/maliyet dağıtımı (F)

C. Çeşitli Hizmet Sağlama Yöntemlerinin Sonuçları

1. Kamu çalışanları tarafından direk sunum (Y)
2. Hibeler (Y)
3. Sözleşmeler (Y)
4. Ortak Yatırımlar/Ortaklıklar/Makamlar/Özel Faaliyet Teşkilatları/Yarıkamusal teşkilatlar (F)
5. Özelleştirme (F)

D. Vatandaşlara Hizmetlerin Sunumunun Sonuçları

1. Müşteri/Vatandaş haklarının normal süreçleri (Y)
2. Gizlilik/mahremiyet/müşterilerin-vatandaşların hakları (Y)
3. Fonlama yöntemlerinden/hizmet sunumlarından kaynaklanan konular (hizmet alan kişilerin hizmeti ödeyen olmama durumu; ödeyebilme ilkesi (ability-to-pay principle); kullanıcı ödemesi(user pay); uygun olma gereklilikleri(eligibility requirements); mevcut hizmetlere ilişkin sınırlamalar; haklar(entitlements); vb.) (F)
4. Çatışan görevlerin varlığı (örneğin, hem çevrecileri hem yatırımcıları memnun etme, aileleri ve çocukları birarada güvende tutma) (F)
5. Riske maruz topluluklarla ilgili konular (örneğin, çoklu, ilişkili sebepler ve şartlar; önlemenin ölçümünün zorluğu (F)
- E. İnsan Kaynakları Yönetimine Mahsus Özellikler (F)
- F. Satın Alma ve Tedarik İşlemlerine Mahsus Gereklilikler (Y)

CGAP Sınavı Kapsamındaki Kamu Denetimine Özgü Standartlar

INTOSAI, Yüksek Denetim Kurumları Uluslararası Kuruluşu, Standartları

IIA, Uluslararası İç Denetim Standartları

IFAC, Uluslararası Denetim Standartları(Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartları)

GAGAS, Genel Kabul Görmüş Kamu Denetim Standartları (ABD)

Genel Kabul Görmüş Kamu Denetim Standartları (Generally Accepted Government Auditing Standards, GAGAS ya da "Yellow Book"/"Sarı Kitap), Amerika Birleşik Dev-

letleri yüksek denetim kuruluşu tarafından yayınlanmıştır. Sarı kitap kamu kuruluşlarının, programlarının, faaliyetlerinin, işlevlerinin denetimine ilişkin standartları içermektedir. Sarı Kitaba özgü sorular sadece ABD'de yapılan CGAP sınavında test edilmektedir.

CGAP Sertifikası Sınavı Formatı

Yeni düzenlenen haliyle CGAP sınavı, Kamu denetim uygulama ve standartları ile ilgili 4 alandan 125 çoktan seçmeli sorudan oluşmaktadır. Sınav Süresi 3 Saat 15 dakikadır. **Bilgisayar Destekli Sınav** (BDS) sistemi uygulamasına geçilmiştir. Yeni sınav sistemi uyarınca sınavlar tüm yıl boyunca düzenlenebilecektir. Türkiye'de sınavlarda aynı metinde soruların Türkçe ve İngilizce'si yan yana verilerek yapılmaktadır.

Sınav değerlendirmesinde, değerlendirme dışı olan sorular hariç tüm sorular eşit ağırlıklı olarak değerlendirilmekte ve 600 (not aralığı 250-750 olarak verilmektedir) alanlar başarılı sayılmaktadır (yaklaşık %75 başarıya denk gelmektedir).

CGAP Sertifikası Sınavı Ücret Tablosu

	Üye (Aidat borcu bulunmamalıdır)	Üye Olmayan
İlk Başvuru Ücreti (CGAP)	50 \$ (KDV Dahil 59 \$)	75 \$ (KDV Dahil 89 \$)
Uluslararası Kamu Denetçisi Sertifikası (CGAP)	250 \$ (KDV Dahil 295 \$)	300 \$ (KDV Dahil 354 \$)

Not: Profesyonel olarak çalışmayan tam zamanlı lisans öğrencilerine ve öğretim üyelerine üye fiyatı üzerinden %50 indirim uygulanmaktadır. Öğrenciler, sınavda başarılı olsalar dahi ancak 2 yıllık denetim tecrübesini tamamladıktan sonra sertifikaya hak kazanırlar. Öğrenci/öğretim üyesi olarak başvuran adayların durumlarını tevsik edici belgelerin başvuruya eklenmesi gerekmektedir.

CGAP Sertifikası Sınavına Hazırlık İçin Kaynaklar

CGAP Çalışma Rehberi (CGAP Study Guide): IIA tarafından yayımlanan bu kitap CGAP Sertifikası Sınavına hazırlık için temel kaynak niteliğindedir. Çalışmaya destek amacıyla **INTOSAI**, Yüksek Denetim Kurumları Uluslararası Kuruluşu, Standartları, **IIA**, Uluslararası İç Denetim Standartları ve **IFAC**, Uluslararası Denetim Standartlarının da gözden geçirilmesi tavsiye edilmektedir.

Diğer Kaynaklar: Aşağıdaki kitaplar CGAP Sertifikası Sınavına hazırlık amacıyla yazılmamasına rağmen adaylara sınavlara hazırlanmada yardımcı olabilir.

- Auditor Roles in Government Performance Measurement: A Guide to Exemplary Practices at the Local, State, and Provincial Levels
- Performance Auditing: A Measurement Approach

* (F) Farkındalık
(Y) Yetkinlik